

Mohar, tarlórépa,

Kerek és hosszú, angol turnips-takar-mány-répa, szintén tarlóba, tetendő, po-bánka, fűmagvak. — továbbá: mindenféle gazdasági fa, konyhai, kertj és virágmagvak — a legfrissebb és csira-képes minőségben kapható:

Fleischman és Véber
mag- és növény-kereskedésben a „zöld korszakhoz” Pesten.

672 (1-3)

Bérbeadás. (6-6)

Pest városának tőzomszédságában, a r.-keresztúri határban, a rákosi folyón, újabb modern, örökös használatra alkalmasított négy-kerekű, felül csapó, pille-malom, mellette levő, 15 hold szántó-földdel, réttel, inzer-nással, kerttel és tisztességes lakással együtt azonnal több évre bérbe adandó. Kinek a bérletéhez szándék volna, jelentse meg a R.-Keresztúron az ura-ági tisztelő.

CSÖD tanári állomásra.

A szepes-iglói evang. gyülekezet szándékozván az 1864-65-ik tanévv. egyfelől gymnaziumának VII-ik osztályát megajánlani, másfelől alreál-tanodáját teljesíteni és tökéletesíteni.

E két feladat végére két szaktanárt leszen választandó: az egyiket mathematico-természettudományi, a másikat régi nyelvést, történelem- és bölcsészeti szakra.

Az ezen állomásokkal járó jövedék következő: 825 ft. évi díj; a valamennyi tanítványtól beszabott és valamennyi tanár között egyenlően szétosztandó tandíj-részt; 84 ft. szállásdíj, vagy a körülményekhez képest megfelelő természetesen lak; 10 bécsi ölnyi túléző illő szállásbérrel.

Csődülési okmányok folyamodványukhoz kapcsoló bizonyítványi okmányaitok f. évi július hó 13-ig alulirt felügyelőhöz küldjék be. — Kelt Szepes-Iglón, máj. 22. 1864.

Dr. Tavass Lajos,
gyűlék jegyző. **Gósz János,**
gyűlék felügyelő.

647 (3-3)

Kölcson-pénz.

Földbirtok, házak, szőlők, erdők és ültetvényekre, — igen jutányos feltételek mellett 6 hét alatt készpénz-kölcson eszközöltek ki. — Bővebb tudósítást nyervek az illető posta-bélyeg beküldése mellett Pollak Jakabnál 2 szerzesen-utca 30-ik sz. a. 660 (2-3)

Legelősebb szépirodalmi és hölgydivatlap

a közprend számára.

A magyar nők vasárnapi ujsága!

Előfizetési fölhívás

NŐVILÁG

nyolczadik évi folyamának

július—deczemberi félévére.

Félévre csak 3 ft. — Negyedévre csak 1 ft. 50 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap, szépirodalmi tartalommal, eredeti divattudósítással, havonként két melléklettel, ugymint: egy divatképpel és egy szabás- vagy mintarajzzal.

A „Nővilág” a jelenleg fennálló hazai kizárólagosan női divatlapok között a legregibb, és e körülményből, mely szerint a t. cz. magyar női közönség kegyét leg-állandóbban tudta megnyerni, szabadon következtetnünk, hogy kitűzött feladatának legjobban megfelelt.

Támadtak ugyan lapok, melyek többet ígértek, mint a mennyit megadhattak, de el is nyerték; és talán fogják is még támadni, de ezek példáját mint eddig nem, ugy ezután sem fogjuk követni.

Elvünk: áldozat és kitartás mellett idővel a t. cz. közönség általános tetszését megnyerni, és kedvezményeinket azon srányban emelni, melyben a közönség részvétének gyarapodása annak állandó-ságát lehetővé teszi.

Egyik ily állandó kedvezményünk az, mely szerint a t. cz. előfizetőnk részéről érkező megbízások — könyv- és mindenemű divatcikkek

bevásárlására

— pontosan és gyorsan teljesítetnek. A beküldött összegek vételéről, valamint a bizom-nyok végrehajtásáról „Galamb-posta” rovatunk visz értesítést. A pénzösszegek postai bejegyzés mellett bérmentes küldendők a szerkesztőséghez; a bevásárlást és elküldést „Alter és Kiss” cégje teljesíti, pontos számlát (conto) mellekve a küldeményekhez.

A jövő félévi folyamán adni fogunk egy emlékszerű színezett nagy

DIVATMŰLAPOT,
mely Bohn műtézetében készül, s a júliusi első szám mellett fog megjelenni.

A lap szél-mi tartalmának kiállításában változatlan fő szempontunk marad: kizárólag a női izlésnek hódolni, s az olvasmányokat aszerint választani, hogy a ok min denekelőt nőkre nézve érdekesek, s mégis a gyöngédebb erkölcs- és illemérzetet sértők sohase legyenek.

A „hazi-kör” közhasznu rovatát, mely részben kezdeményezők voltak, továbbá is fenntartjuk, valamint a társadalmi élet és nevelés köréből is elismert hiteli hazai és külföldi íróktól hozandunk értekezéseket.

Előfizetési feltételek:
Félévre: júliustól deczember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes szétküldéssel 3 ft.
Negyedévre: júliustól szeptember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes küldéssel 1 ft. 50 kr.

A cím, név és helyjegyzék szabatos leírásának beküldését kérjük. Tíz előfizetése egy tisztelet-peldány jár. A pénz levelek bérmentes küldése kériatik.

A Nővilág kiadó-hivatala.

Előfizetési fölhívás

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

1864-ki második félévi folyamára.

Előfizetési feltételek:

(a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva)

Félévre (július—deczember) . . . . . 5 forint.

Csupán Vasárnapi Ujság: . . . . . Csupán Politikai Ujdonságok: . . . . .

Félévre (július—deczember) . . . 3 forint. Félévre (július—deczember) . . . 3 forint.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-peldánnyal szolgálunk.

A pénz levelek bérmentes küldése kériatik.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

POPP fogorvos urnak Anatherin-szajvizét használva, annak a fogakra és nyvre való hathatóságáról meg-nyagok győződve, miőt közzélevele szem-magamat, a szenvedő emberiségnek használni akarva, e szajvizet minden-kinek ajánlani. — Bécs, 1856 máj. 14.
Fürstenberg gróf m. p., 191 (7-12) tábornok.

Tisztelt szerkesztő ur!
Ösztönözve egy a „Presse” folyó hó 13-iki számában a Popp-féle Anatherin-szajviz kitűnő hathatósága felett irt cikke által, mely eg-szemind számos hírneves orvos által bizonyítottik, s mint hogy Anatherin-szajviz előnyeiről saját magamon szereztem meggyőződést, kötelességemnek ismerem, Popp J. G. urhoz a következő nyílt levelet intézni: 578 (3-6)
Bánk, Magyarországon, mártus 16. 1864.

Tisztelt kollega ur!
23 év óta a szajüreghen, aphte-bántal-makban, melyek gyakran igen fájdalmasak voltak, szenvedtem, s engem az évsében és szolásban gá oltak; számos orvos közt, különösen a pesti és bécsi orvosi egyetem tanáraival is tanakodván eslelt, s az orvosi szerek ösönét használtam fel, anélkül, hogy biztos eredményhez juthattam volna; mióta azonban jogg-ül magasztalt Anatherin-szajvizét használtam, azóta fájdalomaimtól is tökéletesen megszabadultam, s csak sajnálatommal fejezhetem ki aviránt, hogy én az-al már rég nem tettem kísérleteket, mi nél-foya nem mulasztatom el, önnék ezennel hála-köszönetemet nyilvánítani, s felkérem önt, az igazság s különösen azok érdekében, kik említett bajokban szenvednek, ezen irat-ta a nyilvánosság terére juttatni, — tiszte-lettel
dr. Löwinger.

Régi pénzeket

és mindenemű régiségeket, drágakövet, gyöngyöt, színeskővet, aranyt, ezüstöt, asványokat vesz és cserél a legmagasb áron. 646 (3-5)

Régiségek és természetiek

irodája.
Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak áttelánben,
hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőköl a legol-sabb áron, ugy-szintén egy nagy raktár asványok, lep-kék, bogarak, madarbőrök, tojások, üvegszemek is található.

Mindennemű

takaró-papírosok (Makulatur)
kaphatók Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.

Pest, július 3-án 1864.

Előfizetési feltételek 1864-dik évre:
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasáboztott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri igitatásnál 10 krba; háromsor- vagy többesori igitatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésművek elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oepplik Alajos, — és Pesten: a ker-tész-gazdasági Ügynökség is. József-ér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igitatás után 30 ukr.

Szilágyi István.

Máramarosból, honunk keleti végpontjára küldjük a magyar közönségnek és megye egyik kitűnő férfának Szilágyi Istvánnak arcképét, hogy azon sok jeles között foglal-hasson helyet, kiknek társaságára oly méltó. Születését tekintve, nem megyénkbeli, mert Szabolcs megye székhelyén N.-Kálló-ban látott először napvilágot 1819. évi ja-nuár 6-kán. De ki vitathatná el őt már tölünk, midőn maga is missiójának tekintti, és meggyében a nevelést, magyar műveltséget, humanitást élte fogytáig előmozdítani.

album” szerkesztésével, nevezetes segélyt szerzett. E férfi tudományos műveltsége régóta ismeretes. E lapok régebb olvasói közül ki ne emlékeznek többi között az „Izabella” című, néhány évvel ezelőtt itt megjelent jeles történelmi rajzára? Mielőtt az akadémiai levelezői tagsággal feldisztatott, több ju-talomra érdemesítették munkái. A mit ir, az a korrektség bélyegét magán viseli. Alatta növekedett az iskolai könyvtár 5 ezer darabbal, mi nagyrészen neki tulajdo-nítható; itt tölti idejének legnagyobb részét.

Szalontáról, hol köztisztelteti Arany Já-nosnak utódja volt, jött e megyébe 1845-ben, akkoriban kitűnő szerepet vitt ev. ref. lyceumunk egyik tanárául Lugosi József helyére. — Ki hitte volna akkor, hogy e férfunak oly fontos szerep jus-son megyénk műveltségi történe-tében!

SZILÁGYI ISTVÁN.

Midőn a kedvezőtlen viszo-nyok hatalma kényszerítette az iskolai igazgatóságot, egész 4 osz-tályu algymnaziummá alászállí-tani e főiskolát, s mindnyájunk kebelét égető fájdalom lepte meg, látva e Bethlen Gábor által alap-pított iskolát megszibbasztatni feladatának teljesítésében, — csak iskolánk igazgató jeles tanára, Szilágyi István nem csüggedett el. — Szózatot szerkesztett ez ügyben, s kifejté, hogy ha a ma-gyar műveltség e végpalladiuma fel nem karoltatik, s kellőleg nem gyámolittatik, kevés idővel e vidék magyar eleme valjja kárát.

Valláskülönbség nélkül lett ennek következtében ez iskola sorsa felkarolva, s bár nem hiány-zott az akadály épen oly hely-ről, honnan legkevésbbé vártuk, mindamellelt a felhívásnak any-nyi sikere lett, hogy az iskola jövője meg lett mentve, lassan lassan ha-ladva most már ismét főiskolává lett, — noha még sok a teendő, és több áldozat szükséges, hogy csak a legközelebbi tűzvész okozta károkat is kiheverjük, s jeles taná-raink jobb sorsukat megalapíthassuk: ez alkalommal is Szilágyi István derék tár-sával P. Szathmáry Károlylyal a „Szigeti

magyar szívi s jellemű orosz pappal ta-lálkozik, meg lesz leve, s tisztelni fogja tanítézeink jeles tanárait, kiknek köszön-hető, az hogy e megyében az értelmiség minden osztályának családi nyelve és iro-dalma a magyar, s hogy itt a nemzetiségi viszály, és szétvonás erős gyökeret nem vert, — s midőn a vérs sújtoló karja ér, vagy a nemzeti műveltség nevében felhivat-nak, jöltevőink sorai között minden nemze-tiség s felekezet egyéneit látjuk. Legköze-lebből is, midőn a tűzvész iskolánk fedelét s több épületét elhamvasztotta, a felső-víssói oláh lelkész és esperes Mihálka László küldött legelőbb felhívás nélkül segélyt.

Kinek kebele ne dobogna föl e példákön; ki ne tisztelné azon tanárok egyik legjelesbikét, Szi-lágyi Istvánt, kinek s kiknek mű-ködeise fenntartják e megyében a magyar műveltséget, s nevelik példásan utódainkat, hogy képe-sek legyenek e megye socialis vi-szonyait mindig ugy rendezni, és vezetni, hogy e megye maradan-dólag a nemzetiség és műveltség végbástyája lehessen honunknak; a mi nem oly csekély feladat, ha tudjuk, hogy e kétszázézernyi né-pesség között a magyar elem alig teszi a népesség 1/10-dét, s Galli-czia, Bukovina és Erdélyország által vagunk bekerítve.

E megyei köztisztélet tette kötelességünké bemutatni e jeles férfi arcképét, kinek csak halványan szinelt érdemeire néz-ve elég legyen megjegyeztünk azt, mikép egyik közelebbi névnap-i estvéjén az iskolai kormányzóság testületileg, azonkívül a megyei értelmiség egy része is megjelent nála, és egyik vezérszónokunk, Szaplóczay József köszönt meg neki a megye részéről azon ál-dozaát, hogy midőn őt Kecskemét, Debre-czen-, Patak-, N.-Enyed mind meghitta ta-nárául, ő, tekintve, a m.-szigeti iskola helyzetét, és nemzetiség szempontjából fon-tos voltát: innen, a szegénység hajlékából távozni nem akart; e megye fiait vallás kü-lönbség nélkül tapintatosan, és sikeresen vezérli a nevelés pályáján, s társával együtt

főmissiójának tekintni, addig itt működni, és közreműködni, míg az isteni gondviselés módját nyújt és jelet ki ez intézetnek arra nézve: hogy virágzása ne csak ily egy-két magát feláldozó férfiak áldozatától függjön.

Jellemzi a férfait még azon tény is, hogy a midón néhai Alexi György szamosújvári oláh püspök máramarosmegyei híveit meglátogatta, Szilágyi Istvánhoz elmenvén személyesen megköszönte hívei fainak — mint ő mondta — kitűnő neveltetését, és jövőre is azokat tanárunk gondjaira bízta, — e néhai püspököt pedig ellenségei sem fogják a tulságos magyarság vádjával illetni.

Szolgáljon ez honunk e részben nem kedvező viszonyai között némi vigasztalás, hogy ez elismerés más vallású férfiak részéről jött, s e meggyében a nevelés iránya mindig oda van intézve, hogy egyetértés, műveltség, humanitás, s a hazai érdekek észélyes előmozdítása legyenek gyermekünknek a főurak, ha a sors azt rendeli, hogy majd nyomainkba lépjenek, talán szerencsésebben megoldandók hazánk jobb jövőjének kérdését. — M. Szigeten, apr. 5-én.

Szülösi Balázs.

Az alvégi kőháznál.

Zsidó korcsmáros lakja mostan, Családunk régi tűzhelyét.
Az ablakot mi ékesíti:
Nem a virág, — a rongy, szemét!
A csőnd, a csín, mely egykor, régen Templomná tévé e lakot...
Milyen világ is volt az akkor, Anyám, s hugom, hogy itt lakott!

Szegények voltunk, — mit tagadnám,
De nyomoruk nem — nem soha.
Számunkra mindig maradt, és volt
A jó égnek egy mosolya.
A mi másnál komor, szegényes,
És a szívet szorítja tán,
Azt oly kedvessé tudta tenni
Szelid mosolyával anyám.

Az ablak mellett állott szék, S fehér kis varróasztala;
Az ablakban nyíló virágok:
— Mert hugom még leány vala;
A tél, tavasz, a nyár, s ősz képben, —
Az ősi cziper a falon —
Boldogságnak, mint akkor mondtam:
De másnak most se mondhatom.

Mikor jöttek, ugy késő nyárral,
Az augusztusi melegek,
Mi boldogán kiáltak sokszor:
„Ahol jőnek a gyerekek,
Eredj ám, lányom, eredj fuss,
Hamar, hamar ajtót kaput —“
S a két diák, anya, s a testvér
Sirva egymás karjába fut. —

Oh szép napok jövének akkor
Az alvégi kőház felé!
A szegény özvegy asszony sorsát
Sok gazdag irigyelheté. —
— Szakadj, szakadj — csak omolj bőven!
E könyv bizony szentért omol, —
Érted anyám, ki ott a halmon
A mohos sirban nyugoszol!

Tolnai Lajos.

A csákányi menyegző.

— Legények, leányok
Három a tánc, rajta!
A pöngyüst mindhalálig:
— Messze van a menyországig —
— Juhajla! ihajla!

Csákányi legénynek,
Csákányi leánynak
Mi gondja a menyországgal?
Ha kedvesét fonja által
S úgy járja a táncot.

— Lassan azt a lassu,
A frissen meg frissen...
De mi hallik? a vig zajba
Vegyül a nép rémes jajja:
— Ments meg uram Isten!

Felriad a násznép:
Fiatalk, vének
Lakodalmi kedvvel szállnak
Ellenében a halálnak:
— Jaj az ellenségnek!

Poharak csengését
Fegyverzőrej váltja,
Piros bor helyett piros vér foly,
És a táncra dobörgés szól:
Az ellen már járja.

Visszatér a násznép,
Az ellen kihajta...
— Hogy is volt? ... A cigány ujra
A pöngyüst ugyan huzza:
— Juhajla! ihajla!

Linczi Károly.

A jancsárok.

Történelmünk lapjain minduntalan történik említés a jancsárokról, a hajdani török hadsereg legnevezetesebb és leghősibb részéről. A jancsárok, mint a keresztények és hazánk legbőszőbb elleni szerepeltek több századon át, a félhold minden győzelme kivívásánál döntőleg működtek s mind a mozlimek, mind az őseink részére diadalal végződött ütközetekben, várviásokban, és várvédekben egyenkint vérvézen el, mindig oly hősi elszántságot tanusítottak, s oly bösz fanatismussal rohantak a halál torkába, hogy noha legelkeseredettebb és legvérengzőbb ellenségeink közé tartoztak, még sem lehet megtagadnunk tőlük azon elismerést, hogy vitézségük, s az ügy iránt, melyért harcoltak, tanusított rajongó lelkesültségük tekintve, az összes világtörténelemben alig multa őket felül bármely más katonai testület.

Hogy a jancsárok csapatai, ha később nem is, de eleinte oly keresztény gyermekekből alakítottak, kik szülőiktől elraboltatva, vagy adóként elvitette térítették a mohamedán hitre, alkalmasint tudva van e lap sok olvasója előtt; de nem oly ismeretes eredetük s első alakításuk története, sajtóságos szervezetcük, s kiváltságaik, valamint az, hogy kinek agyában fogamzott meg s mikép és mikor lón életbeléptette azon borzasztó eszme, mondhatni ördögi gondolat, hogy épen a keresztények gyermekei jölköttek ki arra, hogy a köztük s velet hitsorsosaik s vérrokonai között minden szent köteleket széttevé, s fanatikus gyűlöletet kifejlesztő nevelési rendszer által, belőlük a keresztények és hazájuk s nemzetük legdühösebb elleni kezettsenek.

Ennél ördögibb s borzasztóbb eszmét a középkor egy zsarnoka sem léptetett életbe; semmit sem lehetett volna kigondolni, mi inkább kifejleszthette s megszilárdíthatna volna az Izlám hatalmát és uralmát.

Igaz, hogy már a kalifák is körülvették fejedelmi székieket oly turkoman rabszolgákkal, kiknek feltétlen hivségére, s vak engedelmességére nézve a nagy szoldban s abban kerestek bizsositást, hogy széttevétek mindazon köteleket, melyek őket hazájukhoz, vérrokonaihoz és nemzetükhöz csatolták.

Igaz, hogy már előbb is voltak oly hódítók, kik a jármuk alá került országok fiait más tartományaikba vitetvé át, s a katonai fegyelem igája és vasvesszeje által nemzetiségüktől teljesen megfosztván s sziveikben a fajuk iránti rokonszenvet végek elfojtván, belőlük önkényűeknek, mindenre, még saját vérrokonaiak legyilkolására is kész ölőgépeket képeztek: de mint Engel igen

helyesen mondja, még sem létezett oly állam, hol a sereg színet s virágát s hatalma főtámaszát épen oly harczosok képezték volna, kik egy vallásban születtek s közös nemzetiséggel bírtak azokkal, kik ellen bösz dühvel küzdtek, annak érdekeért, kinek fölköttük nyert hatalma abban alapult, hogy miatta megtagadták ősi hitüket és nemzetiségüket s kik, hogy egy francia történetíró szavaival éljek, mind a földi, mind a siron tül életet tekintve, ellentétbe tették magukat saját nemzetükkel.

Lássuk tehát ki volt azon ember, a ki ezen borzasztó rendszert életbeléptette.

Orkán, ki a mozlimek európai uralma első alapját megvetette, tapasztalni kezdte, hogy turkoman csapatok, melyek addig, míg megfészkelte magát Európában, győzelmei fötényezői és hatalma főtámaszai voltak, azóta hogy a sok zsákmány által meggazdagodtak s elbizakodtak, tulkövetelők kezdtek lenni. Ekkor öcsesével, a hős Aladinnal s hadserege főhadbírájával Csuderoli Halillal tanácskozott arról, mily elemekből s mily szervezet mellett lehetne oly csapatokat alakítani, melyek hősiségre szintgy lehetne számítani, mint a turkomanokéra, anélkül, hogy tartani kellene attól, hogy hozzájuk hasonló elbizakodottakká, tulkövetelők s lázadókká váljanak, szóval kik megtartván gépies öntudatlanságukat, vak engedelmességül, s újabb szolgálataikért nagyobb zsoldot s kiváltságokat nem követelő hívei maradjanak.

A szultán hős testvére nem tudott oly tanácsot adni, mely kielégítette volna bátyját, de a főhadbírnak megsugta az ördög a borzasztó eszmét, hogy azt javasolja Orkánnak, miként épen a keresztények elrablandó, vagy adóként elveendő gyermekeiből neveljen mindenre kész hadi rabszolgákat, s vak engedelmességü ölőgépeket.

— A meggyőzöttek, mondá Halil, a győzők rabszolgáivá lesznek, s ezek korlátlan hatalommal rendelkezhetnek, nemcsak vagyonnak, hanem nejeik s gyermekeik fölött is. Ha a keresztények gyermekek erőszakkal térítettnek át az Izlámra, nemcsak földi, hanem tulvilági boldogságuk is megállapítatik, s az áttérítés a szultánoknak, mint a Próféta utódainak, föfeladata, sőt kötelessége, mert mint a Korán mondja, minden halandó azért teremtettet Allah által, hogy az Izlám elvei szerint élve keresse földi jólétét s mennyei boldogságát.

Azt is vitatta továbbá a főhadbíró, hogy ha terve elfogadtatik s az Izlámra áttérítendő gyermekekből alakítandó csapatok különös előnyökben s anyagi kedvezményekben fognak részesíttetni, ez majd a többi keresztényeknek is vágyat gerjeszt az áttérésre s így az ekkép létrejövendő sereg nemcsak a meggyőzöttek erőszakkal áttérítendő gyermekei, hanem a velük a közös eredet s vallás kapcsai által szorosán egyesülendő egyéb keresztények által is fog szaporodni.

Orkán helyeslé és elfogadta Halil démoni tervét, s az ekkép alakított új sereg *jeni cseri* vagyis *új, ifjú seregnek* nevezetvé el, rövid idő mulva a szultán minden európai és ázsiai elleni előtt ismeretessé és rettegetté lett, s mint Dsemaliszade, a II-ik Murad korában élt költő mondja: „három világrész szelei hordták szerde dicső hős tetteik s győzelmeik híret.“

A *jeni cser* nevet, s a hátul lelógó fehér szőrfevet, mely őket a többi katonaságtól megkülönböztette, Hadsí *) Begtás dervistől, egy a török birodalom minden ré-

*) Zarándok. A mely mozlím a próféta s főimnek sirjaihoz, vagy más szent helyekhez, mint például Gül Baba budai síjához zarándokol, Hadsí címet nyer.

szében maiglan is létező szerzetes rend alapítójának köszönhetők.

Ugyanis Orkán kevéssel azután, hogy Halil borzasztó terve kivitelét megkezdte, néhány áttérített kísérletben meglátogatván a szent hírt dervist, ki Szulidse-Kenarjan ázsiai faluban lakott, megkérte őt, áldja meg kísérőt, s általa tervét is, melynek kivitele által hathatósan véli előmozdítani az Izlám érdekeit.

Beglás, kinek fölötte tetszett Halil borzasztó terve, szívesen teljesítette kérését, az egyik áttérített fejére tevé kezeit így szólt: „Legyen a ti nevetek ifjú sereg, arczotok legyen fehér, karotok győzelmes, kardotok éles, az ellen testét átjáró, s mindig épen és diadalmasan térjete vissza a harczból!“

Mint hogy a dervis azt mondá, hogy ifjú seregnek neveztesenek, azt rendelte Orkán hogy *jenicsereknek* hívják őket, s mivel a közben, hogy az áldást mondta, keletnek fordítá az áttérített arczát, s egy tevé fejére kezeit, zubbonya bő hosszu ujjai feje mögött löktök, azt is rendelte Orkán, hogy ennek emlékéül a bő zubbony-ujjhoz hasonló, hátul lelógó toldalékkal ellátott fèveget viseljenek, s hogy abba elől fakanál dugassék, mivel épen fakanállal ette szerény ebédét a dervis, midőn belépett hozzá.

Annak jelölül s bizsositásul, hogy bőven fognak mindennel elláttatni, fötisztjeik a konyhára vonatkozó címeket kaptak.

Ezredesük *Csorbadsinak* (leves-készítőnek), az őt rangban követő *Adesibasinak* (főszakácsnak), a harmadik fötiszt pedig *Szakabasinak* (vizhordónak) nevezetett el.

Vérszín zászlójukon ezüst félhold, s Omár két hegyü kardja volt látható.

Ezredük szent tárgyaként egy nagy rézbogrács tekintetett, mely körül nemcsak evés, hanem tanácskozás közben is összegyűltek. — Ha csatába mentek, zászló helyett hosszu póznán vitetett előttük a rézüst, melynek elvesztése a legnagyobb szégyennek s megbecsületlennek tekintetvé, halomra mészároltatták magukat védelmében. Későbbi gyakori lázadásainál is a bográcsok hangjai képeztek a riadót.

A jancsárok eredeti száma csak ezer volt, de csakhamar tízenkét ezerre szaporítottott, sőt később 100,000-nél is többre ment, de rakonezátlanokozásai áldozata több vezér, sőt a szultán élete is lett, s a fényes portát is veszélyeztető lázadásai miatt számuk ismét 40,000-re kevesítetett.

Testületük a különböző időkben volt létszám szerint, több vagy kevesebb *ordára* (csapatra, ezredre) volt felosztva. Némelyek szerint 196, mások szerint 249 volt az ordák legmagasabb száma. Egy orda test birt ezennél több taggal, sőt némelynek csak 300 tagja volt. Minden ordának külön *ódója* (lak-tanyája) volt, s minden óda előtt egy rézüst vála látható.

Az összes jancsárság főparancsnoka a *jancsárok agójának* nevezetett s korlátlan élet s haláljoggal birt fölöttük. Helyettese *Kjetsuda Bégnek*, ennek helyettese *Kul-Kjetsudinak* nevezetett, a zsoldfizető fötiszt pedig *Janicsar Ejjendinek*. Ez tartotta a mustrát, s ez intézte el a kisebb vizsályos ügyeket. Mind ezen fötisztnek Konstantinápolyban laktak s tagjai voltak a *jancsár divánnak*, mely kívülök még néhány fő- s altisztból s közjancsárból állott, s a testület fontos ügyei fölött itél.

A birodalom minden tartományában egy egy aljancsár-aga szerdár volt. Az összes jancsárság négy förészere oszlott el.

Az első förés, *Dsemaat*, 100 ordából állott, ebből négy orda a szultán testőrségét képezte, ezen s a szintén a szultán személye körül levő második, vagy is *Deulak-*

osztály egyes ordáinak szintén sajtószertü elnevezéseik valának, mint például a 64-ik orda *Zagrandesinek* (kopó felügyelőnek), a 75-ik *Samsondsik* (uszító ebek *) felügyelőjének), a 60-ik *Tumandsinnek* (solymok és agarak felügyelőinek) nevezettek.

A harmadik s negyedik osztályt a *Seymenik* (Sámengik) s *Absemik* a jancsárok legifjabb tagjaiból állottak.

Zsoldjuk szolgálatai idejük szerint emelkedett. Az ujonczé körülbelül 1 garas s 6 fillér, a hosszas ideig szolgáló jancsáré 12 — 15 aspral, 3 garas, 9 fillér, volt naponkint. Ezenkívül ruhát s igen jó eledelt kaptak odáikban s amint új szultán lépett a trónra, fejenkint 17 tallér jutott egyre.

A zsold a diván-épület ajtajánál osztatott ki évnegyedenként előre, s ekkor mindegyik még egy riskása-kalásot is kapott.

A mi öltözetüket illeti, a már feljebb említett alaku vörös fővegen kívül bő két nadrágot, s hosszu vörös harisnyát kellett viselniök; de felső öltönyük színet mindig szabadon választották. — Az utóbbi időkben azonban turbánokat is viseltek.

Fegyverük Európában hosszu, nehéz puskából, rövid kardból, eleinte didából, Ázsiában pedig puská helyett tegezölök állott. Ezenkívül övük mellett pisztolyokat s hosszu széles pengéjű kardokat (handsárokat) hordtak.

Az ellent rendetlenül rohantak meg; puskáikat csak egyszer lötték ki, azután pisztolyaikat és kardjaikat használták.

A karloviczi békeig nem volt szabad nősilniök, vagy mesterséget űzniök, de azontul mindkettő megengedetett.

A ki megnősült, nem lakott többé az *odában*, hanem azon kívül, nejevel és gyermekeivel. Függetlenek IV. Murád kora óta a testületbe soroztatták, ha a hadi foglyokból, vagy adóban elvitt gyermekekből nem telt ki az évi ujonczszükséglet.

Lényegében ily szervezeti volt a Halil borzasztó eszméje következtében létrejött sereg, melyről jellemző magasztalással szól minden török író, s mely által, mint Seadedin mondja, a föld annyi százezer hódítót, s a próféta édene annyi dicsőtől szellemet nyert; mert ha a jancsárok megalakulása utáni három század alatt évenkint csak két-ezer keresztény gyermek soroztatott volna be a jancsárok közé, csak így is — mondja Seadedin — hatszázezer keresztény mentetett meg a pokol kínjaitól s részesítetett mindazon örömeikben s gyönyörökben, melyeket Mahomed az ő híveinek a siron tul ígért.

De mivel később, nevezetesen II. Mahomed uralkodása alatt, az évi ujonczok száma tízenkétezerre, II. Szolimán, a mohácsi győző által husz ezerre, sőt IV. Mohamed idejében negyvenezerre emeltetett, bizton lehet több millióra tenni a volt hitsorsosai és saját nemzetük dühös ellenivé böszített keresztény gyermekek számát, s így csakugyan való is, mit fennebb mondtam, hogy az összes világtörténelemben sem eredeti eszméjére, sem kivitelére s következményeire nézve nem lelünk oly intézményt, mely borzasztósága által párja lehetne a jancsárságnak. Azonban két hegyü kardjához volt hasonló e testület, a volt hisz később nemcsak az Izlám ellenivére nézve, hanem a szultánokra, sőt a fényes kapu lételére nézve is oly veszedelmessé váltak, hogy a mostani szultán atya kénytelen volt eltörlésüket elhatározni, s nemcsak szervezeteiket megsemmisíteni, hanem magukat is vétkéig kiirtani s pedig oly borzasztó móddal, mely ismét alig leli párját a világtörténelemben. Erről talán máskor.

R. G.

*) Ezen ebek a csatában megfutatomók s néha az elfogott keresztényeknek is uszították.

Két hónap Morvaországban.

Keveset hallottam s még kevesebbet olvastam én ezen országocsikaról, s így az olvasó elhíheti, hogy midőn magamat Pozsonyban a vaggon kényelmes vankosai közé vetettem, kiváncsian vártam a percet, melyben közülök az oltmützi indóháznál majd ismét kibontakozom.

Utítársaim ez egyszer olyanok voltak, mintha akár saját magam választottam volna őket: egy szép, mintegy 36 éves siléziai nő, két még szebb leányával, kik a mellettem ülő tisztos öreg urat is annyira elbájolták, hogy nagyszerű ó-klasszikai műveltségéből mindig csak Tibullus alagványának s Ovidius „Libri amorum“ című költeményeinek ismertetésével mulattattott. Egyszer csak sötét lett a vaggon, s mindnyájan elhallgattunk, mintha csak várnök, hogy valaki elkáltsa magát: *szabad a csók!* Istenem mi történt? kérdé ijedt hangon az egyik kisasszony. Az öreg ur azonnal megmagyarázta neki, hogy alaguton megyünk keresztül, azért van körülünk oly sötétség; hozzá tevének még, hogy Tibull Diliája nem nagyon rettegett a sötétségtől s az alagutaktól.

Neudorfnál megállván, búcsút vettem ismét Magyarországról. Sokszor léptem én ki majd hosszabb, majd rövidebb időre ezen a határon, de mindannyiszor éreztem ott benn valamit a mi fáj. Tudtam mindig, hogy visszatérek, mert hisz én is azok közé tartozom, a kikről meg van írva: „itt élnek, halnod kell“ — és mégis csak fáj...

Most ez egyszer azonban még más fájdalom is volt. Ez utamon bizonyos ezébből egy derék háts lovát is vittem magammal, melyet a pozsonyi indóháznál átadván, ne-hogy a szegény pára magára legyen hagyatva, egy ott levő hanneri embert, ki Magyarországon civilisatorit hivatászt szénán kezdve, szalmán végözve, befejezvé, hazatérőben volt, s ki, miután az erdélyi szákok közt a nyelvfiacimató *plattdeutsch* dialektust megtanultam, beszédemet érté — kértem meg, hogy ketreczébe tilven, leg-alább Gänserndorfing némileg gondját viselje.

Alig hogy Neudorfon megállapodtunk, felpattan az ajtó s egy vasuti tisztviselő nagy hevenyében adja tudtomra, hogy lo-vam az alagutban a sötétségtől megijedvén, a ketreczben iszonyatosan elkezdett rugdalózni s ezt addig folytatta, míg az ajtó fel nem nyílt. Ekkor azután a hanneri embert agyonrugta s kiszökött. S az ember csakugyan meghalt? kérdém elszörnyedve. Még nem, de már csak az inádság tartja; a lónak azonban okvetlenül vége van, mert az alagut szük is, seté is, a ketrecz pedig mindjárt a szenes-kocsi mögött volt s így a vonat keresztül ment rajta. Ezzel az ajtó becsapott, a vasuti tisztviselő eltűnt. Gondolható, mily hajmeresztő kedélyállapotban folytattam az utat. Mindig csak az agyonrugott hanneri ember volt előttem, kit ott hon neje, gyermekei epedve vártak. Most ugyan keveset törődtem a három siléziai Gratiával, még kevesebbet Tibullal s a nagy Róma valamennyi Déliájával. Ment ezen az alaguton az előtt s azután talán százezer ló (néha egész lovas ezredek) is keresztül, de egynek sem jutott még ilyesmire eszébe! Megszoktam én azonban, hogy a baleset, ha jó, százezer közlil is engem keres elő.

Gänserndorfra érkezvén, s kiszállván, az első, kivel találkoztam, az én hanneri emberem volt, ki igen friss egészségnek látszék örvendeni, s midőn szinte megrémülvén német szokás szerint kérdeném: „Alle guten Christen loben Gott den Herrn; was ist Dein Begehren?“ tudtomra adta, hogy ő mindössze is csak vállára kapott egy rugást, melyet

egy kis kenőcske csakhamar meggyógyítand. Örömet kettőztem meg a kialakított díjat, mire ő a kenőcsöt zsebre dugván, csakhamar elosont.

Ezután, hogy már lovam sorsáról is halljak valamit, az indóház felé mentem; utközben azonban a tisztviselő, ki az előbb a gyászírt hozta, hangos hahotával jött elém, s egy távirati sürgőnyt adott a kezembe, hogy olvassam. — A sürgöny neki szült, s tudósította őt, hogy ama ló, mely az ő vonaton Bécs felé indult, ennyi s ennyi óra, perc és másodpercokor tökéletes jó egészségben, tánczolva, nyerítve a pozsonyi indóház udvarán köszöntött be. Lovam más nap este Ollmützben utólt. — Ez esetet inkább curiosum gyanánt említem fel, mert majdnem a csodával határos, hogy egy neki bősztült állat ama szük és sötét alagutban a gyorsan haladó kocsiból oly szerencsésen tudjon kiugorni, hogy a hosszu vonat valamennyi kocsija mellette elrobogván, semmi baja ne essék, s egy folytatásban még Pozsonyig is visszanyargalhatson. Szóltak ezen esetről akkor a hírlapok is, s különösen egy bécsi lap mély sajnálatát fejezte ki a ló tulajdonosának s gondviselőjének halála felett, kik mindketten e borzasztó esemény áldozataivá lettek. „Béke lebegjen hamvaik felett!”

Most ismét egészen az érdekes uri társaságé voltam. Az öreg urat a gänserndorfi vacsora csakhamar az álmok bájvilágába szenderítette át, míg mi többiek a regényes tájakat nézegettük a holdnak bűvös világában. — Az öreg ur előre megkért, ha hortyogni találna, keltsen föl; de miután láttam, hogy ezen esetben reggelig sem tennék egyebet, mint őt költögetni, hagytuk őt aludni, hadd álmodjék Tibullussal.

Az éj hamar elmúlt; a fölkelő nap sugarait már a gazdag Hanna vidék dus földéit borító harmatgyöngyökben láttuk csillogni, melyek az én két harmatcöppemnek ott a vaggonban is szinte vágyakodva árasztották el az álmatlanságtól kissé elhalványodott, gyönyörű arcocskáit, míg végre az öreg urnak nem épen csekély dimenzióján pontosodván össze, őt is a valóságra melegítették.

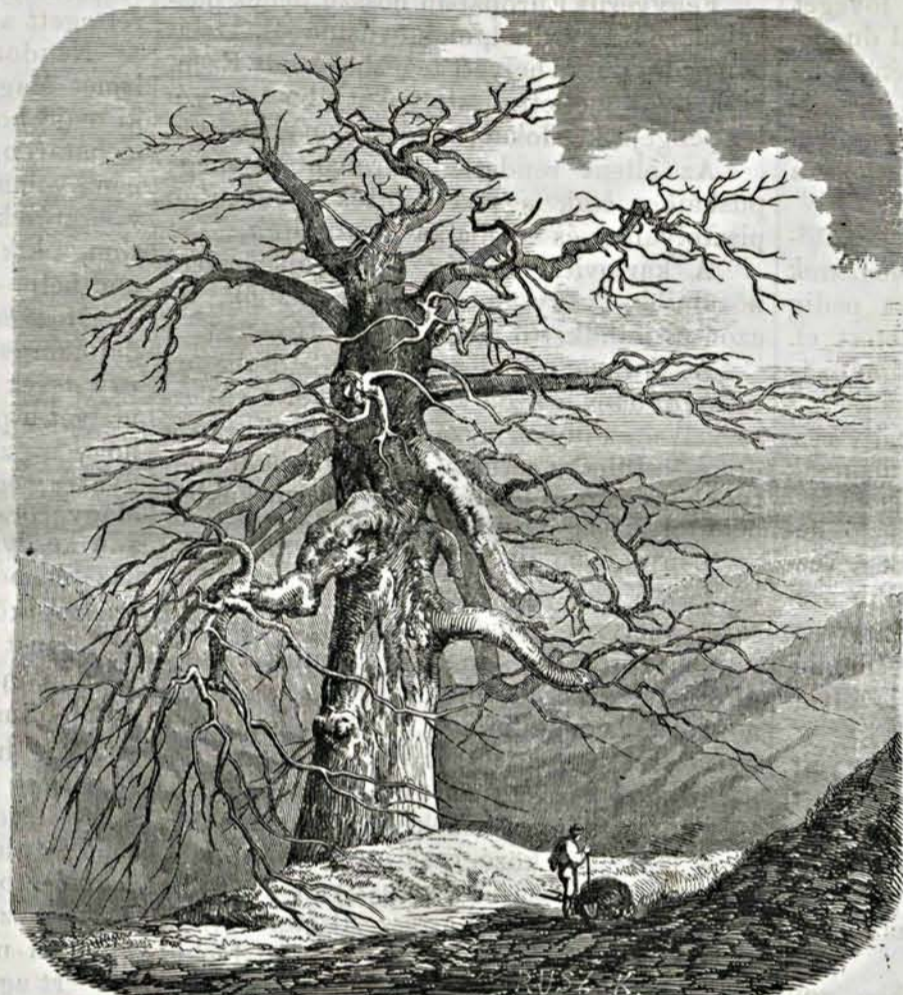
Ollmützbe megérkezvén, elbucsuztunk, s ment mindenikünk a maga dolga után. E város főleg katonai építményeiről, gazdag káptalanjáról, s még gazdagabb érsekeről nevezetes. Az ollmützi káptalanban a kanonoki székét csak bizonyos, erre különös joggal bíró családok ivadéka foglalhatják el, kik a férfágon 16 nemes öst felmutatni képesek; mely joggal több magyar család is fel van ruházva, mint péld. a Batthányiak, Kállayak stb. A jelenlegi érsek, egyuttal Morvaország főpapja, Fürstenberg tartománygróf (Landgraf), kinek Kremsierben van gyönyörű és nagyszertű palotája, fácsnosa, s kertje, melyet sokan a bécsi Prater-nél is nagyobb szerűnek mondanak, és érseki tulajdona volt a hochwaldi kastély is, mely utóbb papi fenytőházzá, végre az állam birtokába menvén át, a magyarországi illavai és váci intézetek mintájára fegyintézeté alakították. Az érsek részint Kremsierben, részint Ollmützben lakik. Ollmütznek szép épületei vannak, s egy artézi kutja is. Az

élet itt igen egyhangú és csendes. Fekvése e városnak igen regényes és egészséges; nyugat s észak felől hegyek kerítik, keletnek és délnek ama dús rónaföld, a terményeiről ép úgy, mint — mi tagadás benne, — szép fehérszőlő nevezetes Hanna. Vize jó s főleg igen sok, mit tanusít azon körülmény, hogy 1853. évben Ollmütz alatt a krakói országot mentében gyakorló dű tábor levén, a városból vont csatornák látták el a 80,000 emberből álló sereget vízzel. Az ollmützi vár az osztrák birodalom első rangu erősségei közé tartozik s ép úgy képez Porosz- és Oroszország ellen védbástyát, mint a netán innét kiinduló hadműködések stratégiai alappontot.

(Folytatás következik.)

A közzei nagy gesztenyefa.

A növényzet gazdag országában vannak oly nemek és fajok, melyek életüket rendszeren egy év, nap, sőt néhány óra alatt befejezik. Ilyenek az esztendő növények, több mohák és gombák. — Ellenben bizonyos fanemek, mint a tölgy, hárs,

A közzei nagy gesztenyefa.

szil, gesztenye stb. s ezek egyes példányai meghatározott életkorral nem látszanak birni, hanem korábban, vagy később bekövetkező halálukat inkább véletlen s rendkívüli esetek, mintsem önszervezésükben alapuló okok idézik elő. Bizonyosan sokkal több vén fát, s nagyobb mennyiségű faóriást találhatnánk erdeinkben, ha a fa is az önkéntes mozgással bíró teremtményekhez hasonlólag álláshelyét szabadon változtathatná, s nem volna annyi közvetett és közvetlen ellenséges elemi és organikus befolyásnak, kifejlődését és létezését veszélyező oly sok és különféle megtámadásnak, minden védelem nélkül kitéve. — Részint gyökereinek s ágainak rovarok, vad és szelíd állatok, balga emberek okozta megcsorbításának, tápszereitől szomszéd növények által történt megfosztásának, részint pedig vihar, villám romboló érintéseinek, gazdasági czélokra s egyéb pusztító körülményeknek lehet főképen tulajdonítani, hogy a fa viruló ifjúságában, vagy férfi korának erejében kénytelen elveszni. Hasonló káros körülmények mellett az óriási fáknak száma még csekélyebb lenne, ha vallási tisztelget, történelem, hagyomány s kegyelet azokat nem szententéné, s ennek folytán hasznát leso emberek dulusától nem volnának megőrizve.

A legkedvezőbb helyi viszonyoknak s tulajdonosi kegyeletének köszönheti erőteljes életét s magas korát a Közzei városa határában levő

nagy gesztenyefa is, melynek rajzát, érdekes alakzatának biztos áttekintése végett, tölgy állapotjából nyújtjuk az olvasónak. — A Közzei nyugati részén elnyúló hegyes egyik legzebb völgyében, mosolygó szőlőkől s gyümölcsösöktől ölelve, Stegmüller János polgár birtokán, egy mérsékelt domb lejtőjén terjeszti ki ernyős árnyait a fáriás és messze kinyújtott sudaras ágaival az úde páziást csókolván, alakzatának kecses összehangzásával, bámulandó nagyságával gyönyörködteti a természet barátját. Hazánk erdeiben vannak talán magasabb, Forosabb és vastagabb fa-nevezetességek, mint például a kapuvári tölgy Sopronvármegyében, mely a közzei gesztenyefánál négy lábbal ugyan vastagabb, de tekintve annak görbe, kerges törzsét, alacsony, satnya, egyenetlen koronáját, — ezzel egyáltalán nem vetélkedhetik. A közzei nagy gesztenyefa egészen ép, egyenes törzsének körülete, gyökereitől négy láb magasságban, 32 láb vastag, hatalmas első ágai pedig két ölnyi magasságban nőnek ki törzséből. A fa egész magassága körülbelül 60 lábnyi lehet, s ha a vihar egyik főágát nem horzsolta volna le, tekintélyes sudarai még magasabbra emelkednének. Távollabbról szemlélve e fát, valódi nagyságát alig sejtítjük, s csak közelebb lépve győződünk meg igazán csodálandó törzsének, messze kinyúló ágainak terjedelmes arányairól.

S így áll e százados óriás erejének, szépségének tökélyében, s állani fog talán még sok évig a vidék díszére, míg nem az elemek romboló hatalma, vagy az emberek hasznóvágya őt is földre terítvén, a természet e fenségese remeke az enyészetnek jutandó zsákmányul. Chernel Kálmán.

Petőfi sirja.

(A segesvári völgy Erdélyben.)

Körülményeim megengedték, hogy hónapokig a kisbúni udvarban tartózkodhassam. Petőfi iránti tiszteletem kötelességemmé tette, minden lehető tudósítást felkutatni halála körülményeiről. Azokon kívül, melyek a Vasárnapi Ujság lapjain már világot láttak, szerencsém volt nyomába jönni néhány érdekes részletnek, s miután a leghitelesebb forrásból keltek, elhatároztam önnel s lapja közönségével, illetőleg a két hazával tudatni. *)

Hogy a leírás érdekét emeljem, szükségesnek láttam, képet is mellékelni. E végre egy francia festő nyertem meg, Chaillou Narcisse urat, ki szíves volt a mellékelt hű képet rendelkezésem alá adni.

Nem más, mint azon érdekelttség ösztönzött e lépésre, mely a korán hunyt költőre vonatkozólag milliók szívében általános. S miután tudva van mindnyájunk előtt a baráti viszony, melyben ön állt Petőfivel, legilletékesebb helynek az ön lapját tartotam ez adatok közlésére. **)

Kezdjük legelőször is rajzunk magyarázatán.

Képünk előterén, a kisbúni szőlőben vidám szüretező társaságot látunk. Hölgyek és urak szemerkélnek a zamatos szőlőfirtokról, míg mellettük jó kedvű oláhok tipegnek nehéz bocskoraikban. Egy pár jó kedvű oláh suhancz tánczol a nyomó kádban, nagy öröme a körül ácsorgó putto-

*) E sok tekintetben új adatok annál nagyobb érdeklődést és hitelességgel bírnak, minthogy a költő ur — mint hozzánk intézett magán soraiban írja, — azokat egyenesen az akkori sereg balszerényének most is élő vezéréstől hallotta, mivel szoros baráti viszonyban él — Szerk.

**) Fogadja ön e szíves figyelemért legmélyebb köszönetünket. Szerk.

nyosoknak, a kik élvezettel nyelik a csorgó levét. Olykor tisztább öltönyű fáta lép a hölgyekhez, gondosan kikeresett izletes fűtöket nyújtva át a marisszákak.

Alant a Nagy-Küküllő kies völgye terül el. A vidám folyó már elhagyta a Hargita zord vidékét, virágokat rakott le a Rabonbánk laka, Budvár lábaihoz, köszöntötte az agyagfalvi tért s épen most bucsuzott el a székely földtől. Egyik partján Felső-Fehér, a másikon Küküllőmegeye fogadják itt s min kedves vendég elé, jobban kitarják karjait. De a bérczi folyó még nem felejteti a hús erdőket, melyek közt született s azok emlékekép hús berkeket növel partjain, hogy árnyaikban elrejtőzve a zugó erdőkről s havasi virágokról álmodhassék.

A kies völgyben a kisbúni kastély áll hozzánk legközelebb. Az erdélyi régiebb urilakok kedvelt modorában van építve. Négy

Erdélyben, de itt nem csupán a szépség az, a mi e völgyet érdekessé teszi.

Miért dobban meg szíved, midőn Segesvár, vagy Fehéregyház nevé hallod? Miért borul el kedélyed, ha utad itt visz el? Mi készlet, hogy egy virágot szakíts a rétől s eltedd oda, hol legdrágább emlékidet őrzöd!

A költő sirja e völgy. A dalnoké, ki egyik kezében lanttal, másikban karddal küzdve hullott el.

Julius 31-ke volt 1849-ben. Ragyogó, rekkenő nap. Fehéregyházon felül, az oldalban néhány ágyu kettőzött gyorsasággal szórja tűzét a Segesvár előtt emelkedő magaslatra. A muszkák golyói omlanak, csatárlánczuk előre nyomul, az erdő alatt muszka dsidások vonulnak fel a balszárny ellen. Itt áll az öreg vezér, mellette a fiatal szárnyvezér, körülöttük a táborok. Az ágyuk közt

A magyar táborok be van kerítve s nyilat keres, a hol menekülhessen.

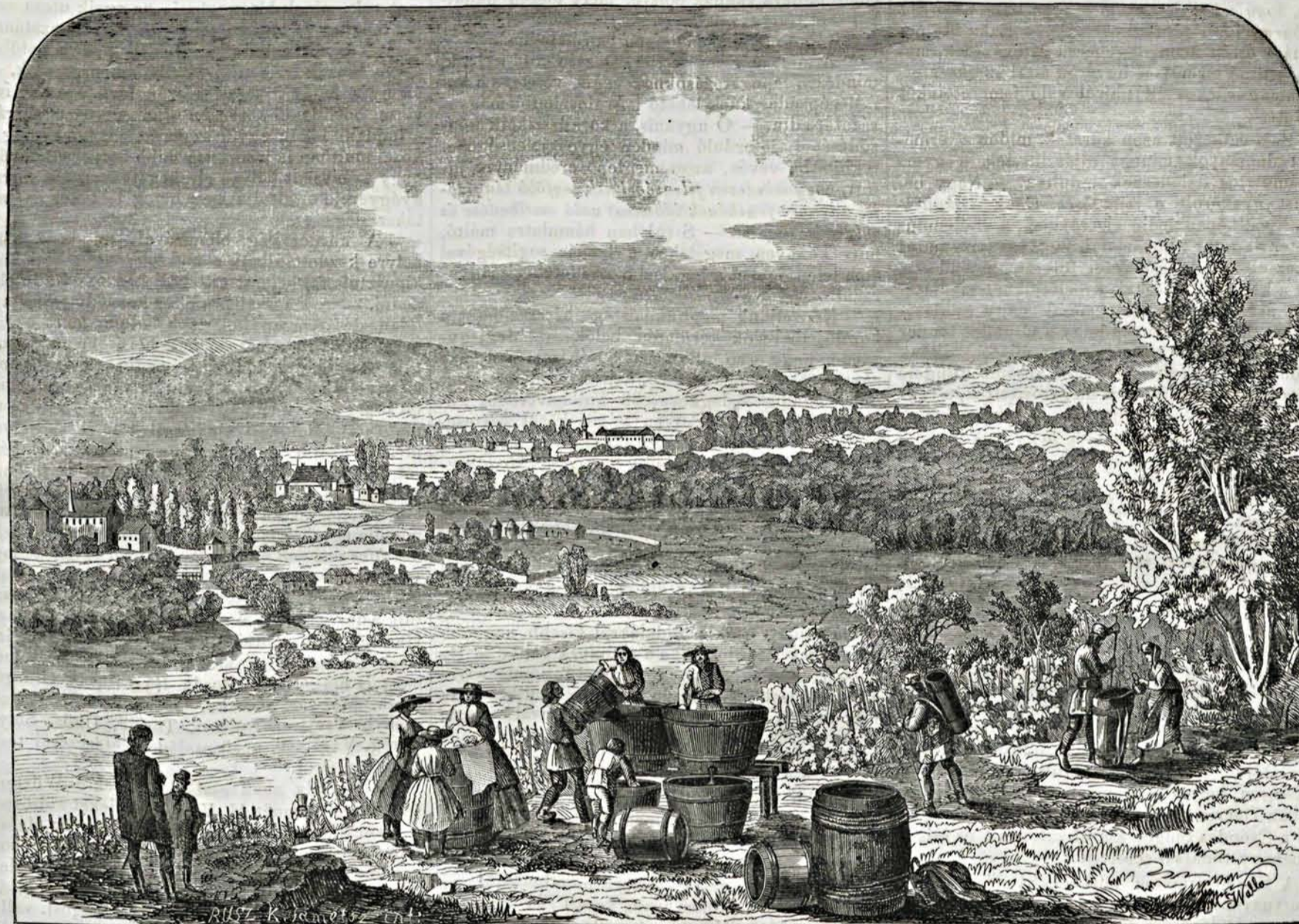
E pillanatban a balszárny vezére 30 lépésnyire a táboroktól újra Petőfit pillantja meg. „Sándor, jer ide!” kiált feléje, nyergébe akarván őt emelni, de a jövő percben dsidások rohannak köztük el.

A táborok nagy része menekül, de senki sem él, a ki Petőfit e percben túl látta volna.

Összejártam minden irányban a völgyet, azon hittel, hogy szívem elárlandja a helyet, melyet a költő kiemelt vére megszentelt.

Jártam az oldalban, hol vadrózsák virulnak, s messziről úgy rémlik, mintha vércseppek pirulnának a zöld leveleken.

Voltam a tetőn, a tölgyek hús árnyában. Talán ide vonult a szegény sebesült, hol a leszálló napot még egy perczig láthatás míg

A segesvári völgy Erdélyben. — Chaillou rajza után. — (Lásd a „Petőfi sirja” czimű fejezket.)

szegletén a négy kerek bástyával, körötte a terjedelmes kertekkel, óriási jegenyék, bozontos fenyvek és lombos hársakkal. Századokig a Bethleneké volt, néhány év óta báró Szentkereszty Zsigmond birtokában van. Kevéssel alább Fehéregyház, a Hallercsalád várszerű lakhelye fekszik. Sánczok, kőfalak körítik a terjedelmes épületeket, s körötte a rétek, mezők, erdők, mind hozzá tartoznak, melyeken a jelenlegi birtokosok atyja, gr. Haller János, a forradalom előtt példányzerű gazdaságot folytatott.

A háttérben Segesvár van, mintegy keretbe, — erdőborított hegyek közé foglalva. Régi szász város, több országgyűlés színhelye.

Még teljesen ép bástyáival, kőfalaiával, szük sikátorai s nagy számban fennmaradt ódon házaival, mintha csak a 17-ik századból volna korunkba áttéve.

Szép e völgy is, mint annyi más még

ekkor egy férfi jelen meg — fehér zubsonyban, melyre ingalléra van kihajtva, fehér kalappal, kezében két csövi vadászfegyverrel. A vezért figyelmeztetik rá. Az öreg feléje közeledik s tört némettséggel, izgatottan kiált reá: „Herr Petőfi gehen Sie zurück. Sie haben hier nichts zu suchen.“ (Petőfi ur, térjen vissza. Önnek itt semmi dolga sincs.) Petőfi szó nélkül fordult meg s lassan ballagott le az oldalon, az országot felé.

Kevéssel a jelenet után alant a réten egyszerre zavart tolongás támad. Az ágyuk elnémulnak, a sorok ingadoznak, bomolnak s fel a hegy oldalra futnak. — A kozákok a Küküllő berkei megett megkerülték a kis sereget s most oldalt és hátulról rohannak rá.

A balszárnyra is muszka dsidások törnek; a muszka tömegek kiomlenek a völgybe és sebesen nyomulnak előre.

vére cseppenint kifolyt, hulló lombok korszorut fontak homlokára.

Leszálltam a Küküllőhöz. A berkek alján koronkint fel-felzokog a folyó, majd ismét elhallgat, mintha a csalogánydalra figyelme, mely a azomszéd kastély kertjéből kirepül.

Megkérdeztem minden virágot, minden göröngyöt; meglestem a szellők susogását, beszéltem a vándorfelhőkkel, a mindent látó nappal: de eligazítani egy sem volt képes...

És jobb is ez így. Legyen az egész tágas völgy az ő sirja; óriási ravatal, melyet zöld erdők szegélyeznek; vánkosa puha gyp, gyöngéd virágok; szemfedője az ég, ragyogó napfényével, csillagpompájával... Miért szorítanak egy négyzög ölnyi halomná a helyet, melyet a kegyelet nagy emberek sirján oltárrá szentel? — S mint a székely megemlékezik a dalnokról és hősről vala-

HIRDETÉSEK.

A fehérruha-varratás fölösleges!

mert a legnagyobb fehérruha-raktárban, váci-utcaza

„Ypsilantihoz“ Pesten,

legolcsóbb árakon és legnagyobb választékban mindennemű fehérneműk férfi, hölgy és gyermekek számára kaphatók, n. m.

12000 darabnál több férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vaszonból darabja 3 ft. 3 ft 25 kr, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 10 ft, 12 ft.

10000 darabnál több színes férfi-ingek 1000 különböző mintában, régebbi mintájú 2 ft, legújabb minták és legdivatosabban varrva 2 ft 50 kr, 3 ft.

Fehér pamut madapolan férfi-ingek darabja 1 ft 50 kr, 2 ft, 2 ft 25 kr; 2 ft 75 kr, 3 ft 25 kr.

Férfi-gatyák, felvászonból magyar mintára darabja 1 ft 50 kr, 1 ft 60 kr, félmagyar mintára, 1 ft 60 kr, valódi vaszonból magyar vagy félmagyar mintára 2 ft, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft.

Női ingek rumburgi vaszon darabja 2 ft 10 kr, 2 ft 25 kr, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft.

Női ingek rumburgi és hollandi vaszonból hímzve darabja 4 ft, 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 5 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, sivezi és francia mellmustrával 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 7 ft.

Fü-gingek fehér vaszonból darabja 4 éves 2 ft 10 kr, 6 éves 1 ft 85 kr, 2 ft 40 kr, 8 éves 2 ft, 2 ft 45 kr, 10 éves 2 ft 10 kr, 2 ft 65 kr, 12 éves 2 ft 40 kr, 2 ft, 90 kr, 3 ft 50 kr, 14 éves 2 ft 65 kr, 3 ft 15 kr, 4 ft 20 kr, 16 éves 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr.

Színes fü-gingek darabja 4 éves 1 ft 25 kr, 6 éves 1 ft 40 kr, 8 éves 1 ft 55 kr, 10 éves 1 ft 75 kr, 12 éves 2 ft, 14 éves 2 ft 10 kr, 16 éves 2 ft 20 kr.

Főrákúra a legjobb 4 és 5 rőf széles amerikai krinolinak, darabja 2 ft 50 krtól egész 6 ftig, hamuszín vagy vörös 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, és 5 ft 50 kr.

Schmidt Betti-féle varrott vaszon-kapacek kötege 4 ft 20 kr, 5 ft 50 kr, 6 ft 50 kr. Ferstel orvos tyukszemirtőzére egy üvegeske 50 kr. És sok egyéb készfehérnemi cikkek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik.

Továbbá ajánljuk nagy vászonraktárunkat a következő legolcsóbb árakon n. m.
54 rőf rumburgi gyoles darabja 25 ft, 26 ft, 27 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 35 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 44 ft, 46 ft, 50 ft, 54 ft, 58 ft, 60 ft, és úgy tovább 105 ftig.
50 rőf 1/4 rőf széles hollandi gyoles darabja 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft, 42 ft, 48 ft, 50 ft, 54 ft, 55 ft, 60 ft, 65 ft, 70 ft, és úgy tovább 100 forintig.

42 rőf 3/4 rőf széles hollandi gyoles darabja 20 ft, 23 ft, 24 ft, 26 ft, 28 ft, 30 ft, 32 ft, 34 ft, 36 ft, 38 ft, 40 ft.

38 rőf óras-gyoles darabja 15 ft 50 kr, 16 ft, 17 ft, 17 ft 50 kr, 18 ft, 19 ft, 20 ft, 21 ft, 24 ft.

30 rőf bőrgyoles darabja 12 ft 50 kr, 13 ft, 13 ft 50 kr, 14 ft, 14 ft 50 kr, 15 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.

1/2 széles 38 rőf vaszon 12 lepedőre darabja 40 ft, 42 ft, 48 ft, 52 ft, 54 ft, 59 ft.

Vászonsebkendők tucataja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 11 ft, 12 ft, 13 ft, 14 ft, 16 ft, 17 ft, 18 ft, 19 ft, 20 ft.

Törülközők tucataja 6 ft, 6 ft 50 kr, 7 ft, 8 ft, 9 ft, 10 ft, 12 ft, 14 ft, 16 ft.

Színes ágyi kanavaszon darabja 8 ft-től egész 16 ftig.

Valóságos vaszon-asztalneműk.

Asztalkezdők tucataja 5 ft, 6 ft, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft, 9 ft.
Abroszok minden nagyságban hat szemből 24-gy: Asztali készletek 6, 12, 18 és 24 személyre. Legjobb minőségű kőfehérnemi anyagból 1 ft 20 kr, és 1 ft 60 kr.
Nagy választás a legújabb agyterítők, pique és tricót-paplanokból és minden nembe válogatott cikkekkel.

A fentebb felsorolt cikkekkel nagy előnyül szolgál az, hogy minden itt megvett az árjegyzék ellátott cikkek 8 nap alatt nemcsak kicserélhető, hanem egyszerűen ki is nem elerhető esetben az ár vissza is adatik.

Szállítások minden irányban, az ár előleges beklédése mellett vagy utánvétellel gyorsan és legjobban eszközölhetők, ugyancsak mindennemű megrendelések mustra szerinti leghamarabb elküldetnek.

Ezzel van szerencsés tudatni, hogy üzletünk felvél előtt sokkal megalapozottabban és nagy raktárunk mindenféle fent felsorolt cikkek vaszakból, melyeket a legelső gyárakból kapunk és miután fehérneműnkhez roppant sok vaszonra vagyonszükségünk, azokat bárkinél olcsóbb és nagyobb választékban szolgálhatjuk, a vászon valódiságáért kezeskedünk; becses megrendeléseikért eszedve maradunk tiszteltetl.

Kollarits József és fia.
FÉNYKÉPÉSZET.
BORSOS és TÁRSA
vegyész-fényképészeti tanintézetében
Pest, kerepesi-ut 65. sz.

„Mátyás királyhoz“ címzett házban, az elméleti és gyakorlati fényképészeten alapos oktatást nyerhetni. A tandíj vényekkel (Recepte) együtt stb. 50 ft. a. é.

A tanintézet kézirata magyar és német nyelven nyomva, személyes oktatás nélkül is illó árért megkapható a rövid és könnyen megérthető modorban szerkesztett zsebkönyvekre. Tartalmazza: az íntezet kipróbált bizonyos, használati utasítással valamint a negatív és pozitív képek nemsikerülésének okait; a hibák rögtön felismerése és eltávolítása módját stb. A vények (Recepte) s eljárások (Methoden) vidéki fényképesekkel levél által részletekben is küldhetők.

Fentebb íntezetben gyári áron kapható: kipróbált külföldi objektívek, kémikai szerek s albumin-papírok (saját gyártmányom) s minden a fényképészségre szükséges készletek.

Kezdő-fényképesek számára ajánlható: a „berendezett készlet“ (komplett Einrichtung), mely áll egy gépből, kémikai szerekből, alb papír-csészék, műszerekből stb. stb., ezek ára összesen 50 ft. a. é.
(Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.)

670 (2-3) 672 (3-3)

Legolcsóbb szépirodalmi és hölgydivatlap a közeprend számára.

A magyar nők vasárnapi ujsága!

Előfizetési fölhívás

NŐVILÁG

nyolcozadik évi folyamának

július—decemberi felévére.

Félévre csak 3 ft. — Negyedévre csak 1 ft. 50 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap, szépirodalmi tartalommal, eredeti divattudósításokkal, havonként két melléklettel, ugymint: egy divatképpel és egy szabás- vagy mintarajzzal.

A „Nővilág“ a jelenleg fennálló hazai kizárólagosan női divatlapok között a legregibb, és e körülményből, mely szerint a t. cz. magyar női közönség kegyet legállandóbban tudta megynerni, szabadon következtünk, hogy kitűzőt feladatának legjobban megfelelt.

Támadtak ugyan lapok, melyek többet ígértek, mint a mennyit megadhattak, de el is esztek; és talán fogják is még támadni, de ezek példáját mint eddig nem, úgy ezután sem fogjuk követni.

Elvünk: áldozat és kitarás mellett idővel a t. cz. közönség általános tetszését megnyerni, és kedvezményeinket azon arányban emelni, melyben a közönség részvételének gyarapodása annak állandóságát lehetővé teszi.

Egyik ily állandó kedvezményünk az, mely szerint a t. cz. előfizetőnek részéről érkező megbízások — könyv- és mindennemű divatcikkek

bevásárlására

— pontosan és gyorsan teljesítetnek. A beküldött összegek vételéről, valamint a bizomány végrehajtásáról „Galamb-posta“ rovatunk veszi értesítést. A pénzüsszegek postai bejegyzés mellett bérmentesen küldendők a szerkesztőséghez; a bevásárlást és elküldést „Álter és Kiss“ cégére teljesít, pontos számlát (conto) mellékelve a küldeményekhez. A jövő félévi folyamán adni fogunk egy emlékszerű szímetet nagy

DIVATMŰLAPOT,

mely Rohn műintézetében készül, s a júliusi első szám mellett fog megjelenni. A lap szellemi tartalmának kiállításában változatlan főszempontunk marad: kizárólag a női izlésnek hódolni, s az olvasmányokat aszerint választani, hogy azok mindenekelőtt nőkre nézve érdekesek, s mégis a gyöngédebb erkölcs- és illemzetet serkeltől sokasá legyenek.

A „házi-kör“ közhasznú rovatát, mely részben kezdeményezők voltak, továbbá is fenntartjuk, valamint a társadalmi élet és nevelés köréből is elismert hiteli hazai és külföldi írásokhoz értekezéseket.

Előfizetési föltételek:

Félévre: júliustól december végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentesen széküldéssel 3 ft.

Negyedévre: júliustól szeptember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentesen küldéssel 1 ft. 50 kr.

Az a cím, név és helyjegyzék szabatos leírásának beklédését kérjük. Tíz előfizetőre egy tisztelet-példány jár. A pénzes levelek bérmentesen küldése kériatik.

A Nővilág kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Tenyészjuh-eladás.

Főmált. hercz. Bathynyi Fülöp ur anyagi aradalmában, valamint minden évben, ugyez évben is eladnak a p. gazdag gyapjas pepner kos 43 darab, mestic-kos 97 db., anya 1000 db. E juh-fajnak gyapja az 1862-ik évi londoni világ-kiállításán nagy éremmel díjazott; a megvett juhok sz. Mihály-napig itt maradhatnak. — Enyjug, június 14-én 1864.

Farkas Imre s k., urad. tisztartó. 675 (2-3)

Mohar, tarlórépa,

kerék és hosszú, angol turnips-takaromány-répa, szintén tarlóba vetendő, po hanka, fűmagvak. — továbbá: mindenféle gazdasági fa, konyhai, kertj és virágmagvak. — a legirisszebb és csiraképes minőségben kaphatók.

Fleischman és Véber

mag- és növény-kereskedésben a „zöld koszorúhoz“ Pesten. 672 (3-3)

Ezerszeresen megpróbált s czélszerűség tekintetéből a legjobbnak elismert

kemény-fedélzetek

melyek alkalmazásával a füst nyomtalannul eltűnik

Hordozható s vízzel légmentesen zárt szoba-űrszekek, darabja 5 forinttól 15 forintig.

Készülékek, melyek mindon árnyékszékre alkalmazhatók, s a légnyomlás és bűz rakéletesen eltávolítják, darabja 10 ft.

Teljes szerkezetű angol árnyékszék-remendülésre, bármint mintában a legújanyos árért eszközölhetnek; készit továbbá épületekhez horgany-árnyékszék-esőket, s azok a legújanyos árért számíttatnak.

Felnőtt személyek számára fürdő-kadák, darabja 18 ft-től 15 ftig.

Teljes zuhany-készületek szetszedhető tálcákkal, darabja 16 ft.

Az összes tárgyak szilárd s a legjobb horgany-anyagokból vannak készítve. A pakolásos megkivántató ládkákért darabonkint 1 ft. számítottak.

Mikszits Károly, bádigos-mester. Raktára: rózsza-téren 2-ik szám alatt Pesten. 666 (2-6)

Első csász. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság.

A csász. királyi szabad. tiszavidéki vasut.

A személyszállító gőzösök MENET TERVE,

érvényes 1864. évi aprilis 13-tól további rendelkezésig.

A Dunán.

Lelele: Donauwörthből Regensburgba: aprilis és májusban minden párosszámú napon 9 órákor reggel.

Passauból Linzbe: aprilis hóban minden párosszámú napon, 7 órákor reggel.

Becsből Linzbe: naponkint 6 órákor reggel.

Mölkből Beesbe: aprilis hóban minden páratlan számú napon, 7 órákor reggel.

Becsből Pestre: naponkint 6 1/2 órákor reggel.

Becsből Pozsonyba: naponkint 3 1/2 órákor délután.

Esztergomból Pestre: naponkint 5 1/2 órákor reggel a helyi-gőzessel, és 4 órákor délután a bécsi gőzessel.

Vácrol Pestre: naponkint 7 1/2 órákor reggel, és 1 1/2 órákor a helyi-gőzessel, és 6 órákor este a bécsi gőzessel.

Bogdányból Szent-Endre-és Pestre: naponkint 5 órákor reggel.

Pestrol Soroksar, Raczkeve és Tassa: naponkint 5 órákor reggel.

Pestrol Baja és Mohácsra: naponkint 6 órákor reggel.

Pestrol Eszék és Zimonyba: hétfőn, szerdán és szombaton 6 órákor reggel.

Pestrol Orsovara, Gurgevo-, Galacz-és Konstantinopolyba: szerdán 7 órákor reggel.

Zimonyból Orsovara, Gurgevo-, Galacz-és Konstantinopolyba: csütörtökön reggel.

Orsováról Gurgevo-, Galacz-és Konstantinopolyba: pénteken déliben.

Galaczról Orsovara, Zimonyba és Pestre: hétfőn reggel.

Konstantinopolyból Galaczra, Orsovara, Zimony-és Pestre: csütörtökön 3 órákor délután.

A mohács-pécsi vasutvonatok közvetlen összeköttetésben állanak a Mohácsról Mohácsra induló személyszállító-gőzösk meneteivel.

Gyorshajózási összeköttetés.

Pest, Bazias, Gurgevo (Bukarest), Braila (Galacz Jassy) és Konstantinopoly között: „Ferenccz József“, „Szechenyi“, „Albrecht“ és „Zsófia“ legalkalmatosnak ismert gyorshajókkal (ezen hajók minden kényelemmel fel vannak szerelve, és tágas alvó-termekkel, teljes ágyművel, külön kárákkal, éttermekkel s fürdőszobákkal stb. ellátva) hetenkint kétszer, és pedig:

I. Pestrol: hétfőn, 7 órákor reggel.
Baziasrol: kedden, 8 1/2 órákor reggel.
Erkezés Gurgevo: szerdán déliben.

Czernavodáról: szerdán este.
Galaczra: csütörtökön reggel.
Konstantinopolyba: pénteken reggel.

II. Baziasrol: szombaton 8 1/2 órákor reggel.
Erkezés Gurgevo: vasárnap déliben.

Czernavodára: vasárnap este.
Galaczra: hétfőn reggel.
Konstantinopolyba: kedden reggel.

I. Konstantinopolyból csütörtökön 3 órákor délután.
Galaczrol: pénteken 10 órákor délelőtt.
Czernavodáról: pénteken este.
Gurgevoból: vasárnap reggel.
Erkezés Baziasra: hétfőn délután.
Pestre: szerdán reggel.

II. Konstantinopolyból: hétfőn 3 órákor délután.
Galaczrol: kedden 3 órákor délután.
Czernavodáról: kedden este.
Czernavodáról: szerdán 7 órákor reggel.
Erkezés Baziasra: pénteken délután.

A Drávan.

Legrad-Kakonyaról Eszékre: szombaton 3 órákor déliben.

Eszékrol Legrad-Kakonyara: kedden 6 órákor reggel.

A Tiszán.

Szegedrol Zimonyba: szerdán reggel. **Zimonyból** Szegedre vasárnapon déliben.

A Szávan (aprilis 18-kától).

Sziszekrol Zimonyba: hétfőn és csütörtökön 6 órákor reggel.

A szeb-bosnyak part hosszában.

Breskáról Belgradra: szerdán reggel. **Belgradrol** Breskara: hétfőn reggel.

Sabacrol Belgradra: kedden és szombaton reggel. **Sabacrol** Belgradra: hétfőn és pénteken reggel.

Belgradrol Orsovara, Bazias érintésével: csütörtökön reggel.

Jóságsszállítás.

A minden állomásokról jóságsszállítások Donauwörth és Galacz között, valamint a Tiszán, Szávan és Drávan, ugyisint Odessaba, Konstantinopoly s a Levantebe, Németségba, a Svajczba, Franciaország- és Belgiumba a leggyorsabban eszközölhetnek.

A Dunafőjedelemsekbe az ezidén hetenkint kétszer, s pedig Pestrol hétfőn és pénteken történnek jóságsszállítások zárolt teherhajókkal. Pest, aprilis 10-én 1864. 645 (4-5)

A főügyvivőség Magyarországon.

MENETREND,

1864. év május 1-től kezdve, érvényes az 1864 évi nyári-havakra

I. Kassa és Nagyvárad felé:

Bécs	indulás	8 óra	percz	este	7 óra	45 percz	reggel
Pest	6	25	reggel	5	35	este	
Czegled	9	27		8	24		
Szolnok	10	27		9	42		éjjel
Püspök-Ladány	1	26	délután	1	20		
Debreczen	3	—		3	47		reggel
Tokaj	5	25		5	5		
Miskolc	7	24		11	3		délután
Porró-Encs	8	38		12	52		délben
Kassa	9	56	érkezés	2	49		délután
Püspök-Ladány	1	53	délután	1	40		éjjel
B.-Ujfalu	2	45		3	6		reggel
Nagyvárad	3	45		4	40		

II. Arad felé:

Bécs	indulás	8 óra	percz	este	7 óra	45 percz	reggel
Pest	6	25	reggel	5	35	este	
Czegled	9	42		8	39		
Szolnok	10	40		10	11		éjjel
Mező-Túr	11	45		12	11		
Csaba	1	21	délután	3	9		reggel
Arad	3	3	érkezés	6	—		

III. Kassa- és Nagyváradról Pest és Bécs felé:

Kassa	indulás	5 óra	21 percz	reggel	11 óra	percz	délután
Porró-Encs	6	34		1	3		délután
Miskolc	7	52		3	2		
Tokaj	9	35		5	35		
Deb							

A vidékbeli kereskedő és iparos urakhoz!

Hogy a hazai főváros s a gyors közlekedési vonaloktól távolos vidékek lakosainak, kik előtt a márványművek megszerzése részint akadályosnak, részint lehetetlennek mutatkozott, e tekintetben könnyű eszközt készítettünk, legközelebb egy díszesen kiállított „**Műalbumot**“ fogok közrebeosztani, mely **emlékszobrok, sirenlek, templomszerelvények s építkezési művek** bő tartalma s változatos mintarajzait foglalván magában, az ország minden népesebb városában és helységében megbízandó úgynöknél, egy-egy példányban a t. cz. közönség szabad használatára fog nyitott könyv gyanánt szolgálni, melyből a kívánt s a választott mintarajz szerinti mű, az albumhoz mellékelte árszabályzat után, mindenütt helyben megrendelhető.

Ennek folytán van szerencsém mindazon vidékbeli t. cz. kereskedő s iparos urakat, kik ez úgynökségre vállalkozni hajlandók, — ezennel bizalmasan felszólítani, miszerint ebbeli szándékukat levél által velem mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a kölcsönös viszony feltételei meghatározathassanak. — Kelt Pesten, 1864. június 12-én.

Gerenday Antal,

első orsz. szab. márvány-műgyár tulajdonos.

Legolcsóbb politikai napilap.

Előfizetési fölhívás

MAGYAR SAJTÓ

politikai napilap

1864-diki második félévi folyamára.

A „Magyar Sajtó“ politikai napilap feladatát úgy látta, hogy ne csak a világ politikai mozgalmainak hü ismertetője s magyarázója legyen, hanem e mellett az élet és társadalom, az irodalom, tudomány és művészet minden nevezetesebb eseményét is — különösen a hazánkat közelebbről érdeklőket — folytonos figyelemmel kísérje. E célt részint önálló cikkeik és eredeti levelezések, részint nagyobb tárcacikkeik, kisebb közlemények és tudósítások által igyekeznek elérni. Az olvasó-közönség eddigi tapasztalataira hivatkozunk, mely folyton növekedő részvétellel mindinkább méltányolni látszik a „Magyar Sajtó“ eddigi magatartását s bevallott politikai irányát, mi mellett e lap nemcsak tudósításnak sokoldalúsága és változatosága, hanem a közlés gyorsasága által is minden más lappal kiállja a versenyt, sőt kül- és belföldi lapok által igen gyakran forrásul is használtatik.

Legyen szabad, a „Magyar Sajtó“ az új félév közzétételével ujlag a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani. — Pest, június elején 1864.

Heckenast Gusztáv,

Pákh Albert,

kiadó-tulajdonos. a „Magyar Sajtó“ felelős szerkesztője.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

Postán küldve:

Évnegyedre (július—szeptember) . . . . . **3 ft. 50 kr.**
Félévre (július—december) . . . . . **7 „ — „**

Buda-Pesten házhoz hordva:

Évnegyedre (július—szeptember) . . . . . **3 „**
Félévre (július—december) . . . . . **6 „**

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-peldánnyal szolgálunk. A pénzeslevelek bérmentes küldése kéretik.

Tájékoztás végett a régi czimszélvények szives beküldését kérjük.

A Magyar Sajtó kiadó-hivatala.

Előfizetési fölhívás

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

1864-ki második félévi folyamára.

Előfizetési föltételek:

(a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva)

Félévre (július—december) . . . . . **5 forint.**

Csupán Vasárnapi Ujság:

Félévre (július—december) . . . . . **3 forint.**

Csupán Politikai Ujdonságok:

Félévre (július—december) . . . . . **3 forint.**

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-peldánnyal szolgálunk.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

Tájékoztás végett kérjük a régi czimszélvények szives megküldését.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelent, s általa minden hiteles könyvtársádnál, Pesten: **Engenberger Ferdinánd,** Budán: **Nagel és Wischan-nál** kapható:

ASATÁSOK

eredménye.

Irta **Henszlmann Imre.**

Nagy negyedré. (226 lap.) — Borítékba fűzve 5 ft. (3—3)

RUTTKAY VILMOS

ajánlja mindennemű

kalapjait,

ugymint: fekete és szürke posztó, szürke gyapju vadászatra való, florenzi és veneczei szalma, s az elismert jó amerikai gyökérkalapokat nagy választékban; ugyszintén a legujabb

férfi-divatczikkait

a legújatosabb aron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Raktár: Hatvani-utca, a „Zrinyi“ mellett Pesten. 663 (3—3)

Haszonbérlet.

Nagy-Kun-Karzag közbirtokossága 3750 hold 1200 □-tal számított, részint szántó-, részint kaszáló- és kőszelvény területű, egészben, vagy 500—200 holdra részre felosztva, f. évi szent Mihály-naptól kezdve 9 egymásutáni évre árverés útján folyó évi július 23-ik, szükség esetében augusztus hó 17-re kitűzött határnapokon haszonbérbe kiadni elhatározná. Bérenli kivonk az árverésre tisztelettel meghívotnak. — A bérleti föltételek a városházánál előlegesen megtekinthetők. 674 (2—3)

Karzag, június 20-án 1864.

N.-K.-Karzag közbirtokossága.

BÖHM ÉS KÁNYA

József-tér 10-ik szám alatt,

ajánlják

minden évszakra

dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi

divatáruikat.

Olecsó lábbelik

kaphatók:

TEMESVÁRY GUSZTÁV

gyári-raktárában Pesten, 3 korona-utca 7-ik szám alatt.

Hölgyek számára:

- 1 pár kommod-czipó, kelméből . . . . . 1 „ 80 kr.
- 1 „ chagrin kommod-czipó . . . . . 1 „ — „
- 1 „ everlasting-félczipó . . . . . 1 „ 20 „
- 1 „ everlasting, bársony- vagy bőr-topánka, sarok nélkül . . . . . 1 „ 80 „
- 1 „ lasting, bársony- vagy bőrtopánka sarokkal . . . . . 2 „ — „
- 1 „ everlasting, bársony- vagy bőrtopánka sarokkal s rugányhuzattal . . . . . 2 „ 40 „

Uruk számára:

- 1 pár bőrtopány rugányhuzattal . . . . . 2 ft. 80 kr.
- 1 „ borjúbőr-topány szegélylyel . . . . . 3 „ 80 „
- 1 „ borjúbőr-topány kettős talppal . . . . . 4 „ 20 „
- 1 „ zergebőr-topány . . . . . 3 „ 80 „
- 1 „ korlován-csizma . . . . . 5 ft., 6 ft. és 7 „ — „
- 1 „ borjúbőr-csizma . . . . . 8 „ — „

A pénzeszög beküldése mellett, valamint postai utánvétellel a megrendelt lábbelik pontosan és gyorsan eszközölköttek; a pakolásért 20 kr. számítatik. 669 (3—3)

Pest, július 10-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: —
 a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. —
 Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyzetes hasznosított oldal, egyezési ígértésnél 10 kr.; háromszög- vagy téglalapú ígértésnél csak 7 kr. számítottak. — Külföldre levelező kiadó-hivatalunk számára hirdetések elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstejn és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollin és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a keresz-gazdasági úgynökség is. József-tér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígértés után 30 ujkr.

Alexy Károly.

Annyi meghiusult remény és csalatkozás után végre egy ember, a ki e ritka és diszes nevet: „magyar szobrász,“ megérdemli.

Alexy 1823-ban született Poprád szépei városban szegény szüléktől, s gyermekkorában a művészetben csak annyira mehetett, a mennyire őt Kézsmárkon az akkori nyilvános rajztanár vezethette. S ez valóban nem volt nagy haladás. Azonban veleszületett hajlma s ügyessége annyira pótolta az oktatás hiányait, hogy már 15 éves korában Bécsben megjelenő egy művével, mely egy palaköbe késsel faragott emberfőt ábrázolt, az „ornamentál előkészítő iskola“ akkori nagy-hírű igazgatója, Klieber, rögtön tanítványul fogadta.

A következő évben a képzőművészeti akadémiába vétetett fel, hol a reggeli és esteli órákban tanulmányait folytatván, a nap egyéb részeiben disztiményi gyári munkák készítésével volt kénytelen élelméről gondoskodni. Ez utóbbiakat is oly ügyesen állítá elő, hogy Klieber nyilvánosan dicsérte meg érte, mihez az akkor Bécsben tartózkodott külföldi jeles szobrászok, Rauch és Marchesi serkentései járultak. — Ennek következtése lön, hogy Alexy 1841-ben, éjjel-nappal folytatott munka után, két művel lépett föl: egy, természet után mintázott életnagyságu mellszoborral és Viktoria angol királynő lovas szobrocskájával. Mindkét mű a bécsi kiállításba elfogadtatván, különösen az utóbbi oly figyelmet gerjesztett fiatal szobrászunk iránt, hogy abból számos bronz-peldányra kapott megrendelést.

Ez utóbbi körülmény annyira megjavítá anyagi helyzetét, hogy már most saját ihlete szerint működhetvén, 1841-től 1848-ig szakadatlanul mint kiállító jelent meg a bécsi mútárlaton. Ez időszakban készíté

„Faust és Margit“ s „Egmont és Klára“ csoportozatait, Goethe költeményei után, melyek elsőjét Hügel báró, másodikát Metternich hercegné vette meg. Károly főherczeg, Frigyes fia életnagyságu szobrának elkészítésével bizta meg; s midőn a bécsi hölgyek Liszt Ferenczet egy emlékművel tisztelték meg, ezen emlékhöz Alexy készíté a három genius s Beethoven, Weber és Schubert mellszobrocskáit.

Ekkor történt, hogy Hügel báró, a művészet egyik buzgó pártolója, egy 16 hadvezérből álló csoportozat (suite) készítésére

neve Németországban azóta meg lett alapítva.

Alexy 1843-ban műutazást tett Németországban s fél évig tanulmányozá az ottani gyűjtemények műkincseit s látogatá a legkitünőbb szobrászati műtermeket. Hirneves szobrászok mindenütt kitüntetéssel fogadták, s így Rietschel és Haehnel Drezdában, Rauch és Kiss Berlinben, Burgschmiidt Nürnbergben és Schwanthaler Münchenben.

Visszaérkezvén Bécsbe, „Mátyás király szobrát“ fejezte be, melyek vázlatát már előbb készíté, s azt a bécsi kiállítás bezárta

után az 1844-ki pozsonyi országgyűlésre hozta le. Emlékezőnk még azon lelkesedésre, melylyel e művet akkor, Zsedényi szónoklata után fogadták, a pozsonyi „Századunk“ s más magyar lapok czikkeire, melyek az alig 20 éves magyar szobrászt dicséreteikkel elhalmozták. E kis szobor eredetijét Horváth, öntött párját pedig gr. Batthyány Kázmér vette meg, az utóbbi mű az 1849-i bombázás alkalmával veszett el.

A következő évben Alexy, *Mária Teréziának* a cs. udvar által megrendelt bronz szobrával foglalkozott. Ennek egy példánya 1848-ban szintén Pestre került, de itt később Eltz báró vette meg s a külföldre vitte. — Ugyanakkor készült el, Barabás közbenjárására *Hegedűs Sámuel* erdélyi tanár és jeles hitszónok életnagyságu bronz mellszobra is, mely 1847-ben a kolozsvári ref. főiskola könyvtá-

ALEXY KÁROLY.

szólítá fel, mely a XV-ik században kezdődött, egész korunkig terjedt.

Alexy e bronzban készült művét 18 teljes és több egyes példányban adta el. Két teljes példányt a porosz király rendelt meg, s midőn ezek Berlinbe érkeztek, az ottani művészeti lapok oly méltánnyalattal szó-lottak rólok, hogy hazánkfiának művészi

rában állítottatott fel. — 1847-ben december végén Alexy Pozsonyba jött, hogy ott Lonovics érsek s több jeles hazafi mellszobrait elkészítse. Lonovics el is készült, de az 1848. évi események a többieknek még megkezdését sem engedték.

Ezek gátolták meg István főherczeg nádor mellszobrának elkészülését is, mely-